

لغات مهم درس اول :

عُجِبَ : خودپسندی	تَوَاصَلَ : ارتباط	إِتَّقَى : پروا کردن (مضارع : يَتَّقَى) « اتَّقُوا اللَّهَ : از خدا پروا کنید »
عَسَى : شاید = رُبَّما	(ماضى : تَوَاصَلَ / مضارع : يَتَوَاصَلَ)	
عَذَّبَ : عذاب داد (مضارع : يُعَذِّبُ / امر : عَذَّبْ) مصدر : تَعَذِيبُ (	تَمَّمَ : کامل کرد مضارع : يُتِمِّمُ / امر : تَمِّمْ / مصدر : مُجَادَلَة	إِسْتَهْزَأَ : ریشخند کردن (ماضى : اسْتَهْزَأَ / مضارع : يَسْتَهْزِئُ)
غَلَبَتْ : چیره شده	جَادَلَ : گفت و گو کرد، ستیز کرد	إِثْمٌ : گناه = ذَنْبٌ
فُسِقَ : آلوده شدن به گناه	مضارع : يُجَادِلُ / امر : جَادِلْ مصدر : مُجَادَلَة	أَدْعُ : فرا بخوان
فَضَحَ : رسوا کردن	حَرَّمَ : حرام کرد (مضارع : يُحَرِّمُ / امر : حَرِّمْ / مصدر : تَحْرِيمُ)	إِغْتَابَ : غیبت کرد (مضارع : يَغْتَابُ) « لَا يَغْتَابُ : نباید غیبت کند »
فَلَقَ : سپیده دم	حَسَّنَ : نیکو گردانید (مضارع : يَحَسِّنُ / امر : حَسِّنْ / مصدر : تَحْسِينُ)	أَنْ يَكُنَّ : که باشند (كَانْ ، يَكُونُ) أَنْ يَكُونَا : که باشند (كَانْ ، يَكُونُ)
تَسْمِيَة : نام دادن ،نامیدن (سَمَى / يُسَمِّي)	حَيَّ : بشتاب	أَهْدَى : هدیه کرد
	خَفَّضَ : تخفیف داد (مضارع : يُخَفِّضُ / امر : خَفِّضْ / مصدر : تَخْفِيزُ)	بَعْضٌ ... بَعْضٌ : یکدیگر
		بُئْسَ : بد است
كَرِهَ : ناپسند داشت (مضارع : يَكْرَهُ / امر : اكْرَهُ / مصدر : كَرَاهَة)	خَفَى : پنهان ≠ ظاهر	تَابَ : توبه کرد (مضارع : يَتُوبُ) (لَمْ يَتُبْ : توبه نکرد)
	زَمِيلٌ : همکار	
لَحِمَ : گوشت (جمع : لُحُومُ)	سَاءَ : بد شد (مضارع : يَسُوءُ)	تَجَسَّسَ : جاسوسی کرد (مضارع : يَتَجَسَّسُ / امر : تَجَسَّسْ / مصدر : تَجَسُّسُ)
لَقَّبَ : لقب داد (مضارع : يُلَقِّبُ / امر : لَقِّبْ)	سَخِرَ مِنْ : مسخره کرد (مضارع : يَسْخَرُ / مصدر : سُخْرِيَة)	
كَبَّأَرِ : گناهان بزرگ (مفرد : كَبِيرَة)		
لَمَزَ : عیب گرفت	« لَا يَسْخَرُ : نباید مسخره کند »	مَتَجَرَّ : مغازه
مَيِّتٌ : مرده (جمع : أَمْواتٌ ، مَوْتَى) ≠ حَيٌّ	سِعْرٌ : قیمت (جمع : أَسْعَارُ)	تَخْفِيزُ : تخفیف دادن (در داد و ستد)
مُهْتَدًى : هدایت شده	ضَلَّ : گمراه شد (مضارع : يَضِلُّ)	تَنَابَرُ بِالْأَلْقَابِ : به یکدیگر لقب های زشت دادن (ماضى : تَنَابَرَ / مضارع : يَتَنَابَرُ مصدر : تَنَابَرُ)
تَسْمِيَة : نام دادن ، نامیدن (ماضى : سَمَى / مضارع : يُسَمِّي)	عَابَ : عیب جویی کرد، عیب دار کرد (مضارع : يَعِيبُ / مصدر عَيْبُ)	

نوعیة : نوع ، جنس	تَوَّ	
أَثْقَلُ : سنگین تر	بَنَفَسَجَى : بنفش	مَحْمِلُ : کجاوه
مَخْزَنُ : انبار	مَصْنَعُ : کارخانه	مَطْبَخُ : آشپزخانه
مَطْبَعَةُ : چاپخانه	مَطْعَمُ : رستوران	مَلْعَبُ : ورزشگاه
مَنْزِلُ : خانه	نَهَى : بازداشت ، نهی کرد (مضارع : يَنْهَى)	قَدْ : گاهی ، شاید (بر سر مضارع) قَدْ يَكُونُ : گاهی می باشد

۱. عَيْنُ الْخَطِّ لِلْفَرَاغِ: «عدم الإلتزام بالمسؤوليات الإجتماعية مِنْ أَهَمِّ أسباب ..... في المجتمع!»

۱. الاختلاف ۲. قطع التواصل ۳. التفرقة ۴. التقدم

۲. «دوشنبه - یکم - طلا - پرچم - امید» عَيْنُ الصَّحِيحِ :

۱. الإثنان - الواحد - دَهَبٌ - عِلْمٌ - رَجَاءٌ
۲. الإثنین - الواحد - دَهَبٌ - عِلْمٌ - الرجاء
۳. الإثنان - الأول - دَهَبٌ - عِلْمٌ - رَجَاءٌ
۴. الإثنین - الأول - دَهَبٌ - عِلْمٌ - الرجاء

۳. عَيْنُ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ فِي تَرْجُمَةِ الْمَفْرَدَاتِ ذَاتِ الْمَعْنِيِّ:

۱. لَهَا عُيُونٌ جَمِيلَةٌ جَدًّا: چشمها / چشمه ها
۲. أُلْفَ اللّٰهُ بَيْنَ قُلُوبِنَا: الفت برقرار کرد / تألیف کرد
۳. هَلْ هَذَا هُوَ دَلِيلُكُمْ؟: راهنما / دلیل
۴. هَذِهِ الْأَوْرَاقُ لَوْنُهَا خَضْرَاءُ: برگ ها / کاغذها

۴. مَا هِيَ الْخَطُّ حَسَبَ الْإِيضَاحَاتِ:

۱. العلاقة بين صديقين بشكلٍ مُستمرٍّ ← تواصل
۲. خَافَ مِنْ ارْتِكَابِ مَا نَهَى عَنْهُ اللّٰهُ ← اتقى
۳. الخروجُ عن طاعة اللّٰهُ إِلَى مَعْصِيَتِهِ ← الفُسُوق
۴. الشَّيْءُ الَّذِي يُثِيرُ إعْجَابَ الْآخَرِينَ ← العُجْب

۵. عَيْنُ الْخَطِّ فِي تَعْرِيفِ الْمَفْرَدَاتِ حَسَبَ الْإِيضَاحَاتِ:

۱. عَدَمُ الْحُضُورِ فِي الصَّفِّ مَرَّاتٍ كَثِيرَةٍ ← إغْتَابُ!
۲. كَشَفُ مَعَايِبِ الْآخَرِينَ أَمَامَ النَّاسِ ← فَضْحُ!
۳. رَجَعَ عَنِ الْمَعْصِيَةِ وَنَدِمَ عَلَى مَا فَعَلَ ← تَابَ!
۴. مَا لَا تَسْتَطِيعُ النَّفْسُ تَحْمِلُهَا ← كَرِهَ!

۶. عَيْنُ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ! اجْتَنِبُوا عَنْ ..... الْآخَرِينَ، وَعَلِّمُوا أَنْ مَنْ يَقُومُ بِهَذَا الْعَمَلِ، فَيَرْتَكِبْ إِثْمًا كَبِيرًا»

۱. إستهزاء ۲. تسمية ۳. اغتيال ۴. فضح

۷. مَا هُوَ الصَّحِيحُ: «..... مِنْ سَبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ وَ الَّذِي ... كَأَنَّهُ يَأْكُلُ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا»

۱. التجسس - يَغِيبُ ۲. الإستهزاء - يَرْتَكِبُ ۳. سوء الظنّ - يَفْعَلُ ۴. الغيبة - يَغْتَابُ

۸. مِيزُ الصَّحِيحِ لِتَكْمِيلِ الْأَمَّاكِنِ الْفَارِغَةِ: «..... وَسِيلَةً ..... بَيْنَ أَبْنَاءِ الْبَشَرِ وَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ بِهَا ..... بَعْضُهُمْ بَعْضًا»

۱. اللِّسَانُ - لِلْعَلَاقَاتِ - يَتَعَارَفُونَ
۲. اللُّغَةُ - التَّوَاصُلُ - يَتَكَلَّمُونَ
۳. اللِّسَانُ - الْإِتِّصَالُ - يَتَحَدَّثُونَ
۴. اللُّغَةُ - التَّفَاهُمُ - يَعْرِفُونَ

۹. مِيزُ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ: «قُلْتُ لِبَائِعِ الْأَبْسَةِ فِي الْمَتَجَرِّ: هَذِهِ .... أَسْعَارُهَا .... وَ .... هَا ..... أَنَا أُرِيدُ ..... مِنْهَا، هَلْ عِنْدَكُمْ مَوْجُودٌ؟»

۱. السَّراوِيلُ - قليلة - نوعيَّات - غير مُناسِبَةٍ - فـ - أفضل
۲. الفساتين - غالية - أشكال - غير مُناسِبَةٍ
۳. الملابسُ - رخيصة - نوعيَّات - مُناسبة - و - أغلى
۴. العَباءات - غالية - أشكال - مُناسبة -
۱۰. عين الصحيح للفراغ حتى تصبح الجملة كاملة: «قد يكون بين زملائي من هو أنشط مِنَّا، فعلينا أن نبتعد عن.....»
۱. الاستهزاء ۲. الفُسوق ۳. العُجب ۴. التجسُّس
۱۱. عين الكلمة الغريبة في المعنى:
۱. الذنوب ۲. الإستغفار ۳. الفُسوق ۴. التواصل
۱۲. عين الصحيح عن الكلمة التي أشير إليها بخط: «يا أيُّها الناس لايسْتَهْزِءُ قَوْمٌ من قومٍ»
۱. مسخره نكند ۲. به تمسخر نمی گیرید ۳. نباید مسخره کند ۴. مسخره نمی کند
۱۳. عين الصحيح في معنى اللغات التالية على الترتيب « السراويل - التَّواصل - بئس - العُجب - الإثم - لا يغتَبُ »:
۱. شلوار - رسیدن - بد است - خود پسندی - گناه - غيبت نمی کند
۲. شلوارها - ارتباط - بد بود - غرور - خطا - نباید غیب کند
۳. شلوار - رسیدن - بد است - غرور - خطا - غيبت نکند
۴. شلوارها - ارتباط - بد است - خودپسندی - گناه - نباید غيبت کند
۱۴. عين الصحيح في معنى اللغات على التوالي « ساء - متجر - ضَلَّ - أهدي - حَيَّ - ذو - مطاعم »:
۱. بد شد - مغازه - گمراه شد - هدیه داد - بشتاب - صاحب - رستورانها
۲. بد شد - پاساژ - خوار شد - هدیه کرد - عجله کن - دارایی - غذاخوری ها
۳. بد کرد - مغازه - گمراه شد - هدیه داد - بشتاب - دارایی - رستورانها
۴. بد کرد - پاساژ - خوار شد - هدیه داد - عجله کن - صاحب - غذاخوری ها
۱۵. عَيْنَ العبارة التي قد جاءت فيها المتضادّتان:
۱. مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ!
۲. إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ!
۳. ليس شيءٌ أَثْقَلَ في الميزان من الخُلُقِ الحسن!
۴. أكبر العيب أن تعيب ما فيك مثله!
۱۶. عَيْنَ ما جاءت فيه كلمتان متضادّتان:
۱. إِنْ تَزَرَعْ شَرًّا تَحْصُدْ نَدَامَةً فِي النَّهْيَةِ!
۲. « و جادلهم بالتى هى أحسنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ »
۳. « قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ »
۴. اللَّهُ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ السُّخْرِيَّةِ مِنَ الْآخِرِينَ!
۱۷. « كم ..... هذه الفساتين ؟ يَخْتَلِفُ السَّعْرُ حَسَبَ ..... وَلَكِنِّي أُعْطِيكَ .....! »:
۱. قِيَمَةٌ - الْأَسْعَارُ - التَّخْفِيفُ ۲. نُقُودَ - النُّوعِيَّاتِ - التَّخْفِيفُ ۳. سَعَرَ - النُّوعِيَّاتِ - التَّخْفِيفُ ۴. قِيَمَةٌ - الْأَسْعَارُ - التَّخْفِيفُ

 اسم تَفْضیل : برتری کسی یا چیزی را بر کسی یا چیزی دیگر می رساند.

مانند: عَلِيٌّ أَعْلَمُ مِنْ حَسَنِ (علی از حسن داناتر است)

طریقه ساخت:

أَفْعَل (مذکر) ← مانند: أَكْبَر ، أَصْغَر فُعْلَى (مونث) ← مانند: كُبْرَى ، صُغْرَى	}

 هشدار : اگر کلمه ای بر وزن أَفْعَل باشد اما به رنگ و عیب دلالت کند در آن صورت اسم تفضیل نیست
(صفت مشبّه خواهد بود.) مانند: أَخْضَر (سبز) / أَبْكَم (لال)

مهم ترین رنگ ها عبارتند از : (اسود - سوداء) سیاه / (اخضر - خضراء) سبز / (ابيض - بيضاء) سفید /
احمر - حمراء (قرمز) / (ازرق - زرقاء) آبی / (اصفر - صفراء) زرد

مهم ترین عیب ها عبارتند از : (أَبْكَم - بكماء) لال / (أَعْمَى - عمياء) کور / (أَخْرَس - خرساء) گنگ /
اعوج - عوجاء (کج) / (احمق - حمقاء) ابله / (اصمّ - صماء) کر / (احول - حولاء) لوچ

نکات تکمیلی

- گاهی اسم تفضیل بر وزن (أَقَل) و (أَفْعَى) می آید .
أَقَل : أَصَحّ - أَشَدّ - أَقَلّ - أَهَمّ - أَحَبّ و .... أَفْعَى : أَغْنَى - أَخْفَى - أَتَقَى - أَقْوَى و....
- هر گاه بعد از اسم تفضیل حرف جرّ (مِنْ) بیاید آن اسم تفضیل معادل صفت تفضیلی (تر) در فارسی ترجمه می گردد . مثال: أَنْتَ أَعْلَمُ مِنْ عَلِيٍّ : تو داناتر از علی هستی
- اگر اسم تفضیل مضاف واقع گردد (یعنی دارای مضاف الیه باشد) معادل صفت عالی (ترین) در فارسی ترجمه می گردد . مثال: أَنْتَ أَفْضَلُ التَّلَامِيذِ : تو برترین دانش آموز هستی
- اسم تفضیل ال دار با (ترین) ترجمه می شود : هُوَ الْأَفْضَلُ : او برترین است .
- اسم های تفضیلی که بر وزن (أَفْعَل) هستند معمولاً بر وزن (أَفَاعِل) جمع بسته می شوند :
مثال : أَكْبَر ⇨ أَكْبَر / أَعْظَم ⇨ أَعْظَم / أَفْضَل ⇨ أَفْضَل

البته اگر جمع مکسر بر وزن افعال بر برتری دلالت نکند ، اسم تفضیل نیست ، پس باید به مفردش دقت کنیم : أصابع (مفردش أصبع : انگشت) / أماكن (مفردش مكان)

۶. اسم تفضیل مؤنث بر وزن **فُعَلِيَّات** جمع بسته می شود . فُضِلِي $\hookrightarrow$ فُضْلِيَّات

۷. کلماتی که بر وزن افعی هستند ، اگر به یک ضمیر متصل شوند الف کوتاه به صورت کشیده نوشته می شود یعنی به صورت (**أَفْعَا**) . مثال : آتقی + کُف $\hookrightarrow$ اتقائکم

۸. اگر اسم تفضیل نکره باشد برای مفرد ، مثنی ، جمع ، مذکر و مؤنث به شکل یکسان (**أَفْعَل**) به کار می رود . مثال : هُوَ أَفْضَلُ / هِيَ أَفْضَلُ / بَنَاتُهُ أَفْضَلُ / نَحْنُ أَفْضَلُ / اَنَا أَفْضَلُ

۹. برای مقایسه میان مؤنث ها هم از وزن **أَفْعَل** استفاده می کنیم . مثال : مَرِيَمُ أَعْلَمُ مِنْ فَاطِمَةَ

البته اگر بخواهیم اسم تفضیل را به عنوان صفت برای یک اسم مؤنث به کار ببریم ، غالباً از همان وزن **فُعَلَى** کمک می گیریم : (**الآيَةُ الْعُظْمَى** / **الكَلِمَةُ الْحُسْنَى**)

۱۰. دقت کنید که وزن افعال می تواند چند جور باشد :

الف (اسم :

✓ اسم تفضیل   ✓ رنگ و عیب   ✓ اسمهای همپون : أَرْبَع (چهار) ، أَرْبَع (فرگوش)

ب (فعل :

✓ ماضی باب افعال بر وزن أَفْعَل   ✓ مضارع باب افعال صیغه متکلم و مده بر وزن أَفْعَلُ
✓ امر باب افعال بر وزن أَفْعَل   ✓ مضارع ثلاثی مجرد بر وزن أَفْعَلُ
✓ صیغه تعجب (ما أَفْعَل + مفعول)

◀ مثال :

أَحْسَنَ النَّاسُ ... : مردم نیکی کردند (أَحْسَنَ : فعل ماضی)
 أَحْسَنَ النَّاسَ ... : به مردم نیکی کرد (أَحْسَنَ : فعل ماضی – فاعلش ضمیر مستتر هو)
 أَحْسَنُ النَّاسِ مَنْ ... : بهترین مردم کسی است که ... (احسن اسم تفضیل و مبتدا)
 أَحْسِنِ النَّاسَ : به مردم نیکی کن (احسن : فعل امر)
 أَحْسِنُ النَّاسَ : به مردم نیکی می کنم (أَحْسِنُ : فعل مضارع متکلم وحده)
 مَا أَحْسَنَ عَلِيًّا : چه نیکوست علی ... (ما احسن : صیغه تعجب)
 ۱۱. دقت:

آخر ➡ أفعل ➡ دیگر (اسم تفضیل) / جمعش : الْآخِرِينَ / مؤنث اش : أُخْرَى (بروزن فُعَلَى) ➡ جمعش : أَخْرِيَات
 آخر ➡ فاعِل ➡ پایان – آخر (اسم فاعِل) / مؤنث اش : آخِرَة
 أَوَّل ➡ أفعل ➡ اسم تفضیل / مؤنث اش : أُولَى (بر وزن فُعَلَى)
 دُنْيَا ➡ فُعَلَى ➡ اسم تفضیل / مذکرش : آدَنَى (بر وزن أفعَى)

۱۰) دو کلمه خیر و شر :

✓ اسم تفضیل هستند :

– اگر به معنی **بهتر و بدتر** باشند مثلاً بعدشان حرف جرّ مِن بیاید
 مانند : الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ : علم بهتر از مال است .

– اگر به معنی **بهترین و بدترین** باشند مثلاً بعدشان مضاف الیه بیاید و سپس اسم موصول
 مِن بیاید مانند : خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ : بهترین مردم کسی است که به مردم نفع برساند .

۱۷ اسم تفضیل نیستند :

- اگر به معنای (خوب / خوبی) و (بد / بدی) بیایند مثلاً خودشان صفت شوند

مانند : اَلْعَمَلُ الْخَيْرُ يَنْفَعُكَ : کار خوب به تو نفع می رساند .

اگر حرف (ال) در اولشان بیاید غالباً اسم تفضیل نمی شوند .

⚠ هشدار :

اینطور نیست که هرگاه خیر و شر مضاف واقع شده و بعدشان اسم ال دار بیاید ، همیشه اسم تفضیل شوند

بلکه میتوانند به معنای خوبی و بدی بوده و اسم تفضیل نشوند :

خَيْرُ النَّاسِ يَعُوذُ اِلَيْهِمْ بِلَاشِكٍّ وَ شَرِّهِمْ هُكْذَا : خوبی مردم بدون تردید به خودشان باز میگردد و بدی شان همچنین

یا دآوری : جمع خیر ➡ اختیار / جمع شر ➡ شرور (نه شرور) ، اشرار

📖 اسم مکان :

بر مکان وقوع فعل دلالت می کند. مانند: مَقْتَل (مکان قتل)

❁ طریقه ساخت :

بر وزن مَفْعَل ، مَفْعَل ، مَفْعَلَة می آید. مانند : مَنَزِل ، مَكْتَب ، مَدْرَسَة

🏠 نکات تکمیلی :

۱. وزن مَفْعَل و مَفْعَل برای اسم مکان و اسم زمان مشترکند و فقط از روی معنی و مفهوم آنها در

جمله مشخص می شود که اسم مکان است یا اسم زمان .

مَقْتَلُ الْحُسَيْنِ فِي كَرْبَلَاءَ : مکان قتل حسین (ع) در کربلاست.

مانند:

مَقْتَلُ الْحُسَيْنِ فِي يَوْمِ عَاشُورَاءَ : زمان قتل حسین (ع) روز عاشورا است

۲. اسم مکان گاهی اوقات بر وزن (**مَقْل** ، **مَفَال** ، **مَفْعَى**) می آید .

✓ **مَقْل** : مَقَرّ ، مَقَرّ ، مَضَلّ ، مَحَلّ ، مَمَرّ

✓ **مَفَال** : مَزَار ، مَطَار ، مَدَار ، مَكَان ، مَقَام

✓ **مَفْعَى** : مَنفَى ، مَجْرَى ، مَأْوَى ، مَقْهَى

۳. کلماتی را که بر وزن (**مَفْعَل** ، **مَفْعَلَة** ، **مَفْعِل**) هستند با وزن **مَفَاعِل** جمع می بندیم :

مانند : مَزَارِع (جِ مَزْرَعَة) / مَعَابِد (جِ مَعْبَد)

👉 البته وزن **مَفَاعِل** اگر بر مکان دلالت نکند اسم مکان نیست : **مَطَالِب** (جِ مَطَلَب)

۴. اسم هایی که معنای مکان دارند ولی با وزن های ذکر شده مطابقت ندارند ، اسم مکان نمی گیریم پس اسم هایی مانند (بَيْت : خانه) / (زَقَاق : کوچه) و ... اسم مکان نیستند .

بیشتر بدانید

صفت مشبّهه : اسمی است که بر صفتی ثابت و پایدار دلالت می کند .

انواع صفت مشبّهه :

الف (قیاسی : رنگ و عیب : **أَفْعَل** (مذکر) مانند: اخضر (سبز) / **فَعْلَاء** (مونث) مانند: خضراء (سبز)

حالات : **فَعْلَان** (مذکر) مانند: عطشان / **فَعْلَى** (مونث) مانند: عطشى

ب (سماعی :

وزن های سماعی صفت مشبّهه زیاد است : **فَعِيل** (گریم) ، **فَعَل** (حَسَن) ، **فَعِل** (فَرِح) و ...

◀ **یادآوری: وزن أَفْعَل**

بر رنگ یا عیب دلالت کند : صفت مشبّهه که مونث اش بر وزن **فَعْلَاء** است. (أَحمر - حمراء)

بر رنگ یا عیب دلالت نکند : اسم تفضیل که مونث اش بر وزن **فُعْلَى** است. (أَكْبَر - كُبْرَى)

۱۸. عَيْن ما كَلَهُ التفضيل:

۱. أَحْمَر / أَقْل / أَعْلَى / أَصْغَر ۲. أَقْوَى / أَرَاذِل / أَبْعَد / أَشْهَر ۳. أَسْوَد / أَبْيَض / خَيْر / أَحْضَر ۴. أَكْثَر / أَضَل / أَقْدَم / أَصْبَحَ

۱۹. عَيْن ما كَلَهُ اسم التفضيل:

۱. أَبْيَض - أَصْغَر - أَجَوَد ۲. أَنْقَى - أَحَب - أَعْلَم ۳. أَرْحَم - أَرْزَق - أَعْلَى ۴. أَشَدَّ - أَصْفَر - أَكْبَر

۲۰. عَيْن ما فِيهِ اسم التفضيل:

۱. سَيِّهَلَكُ الْإِفَاضِلُ مِنَ النَّاسِ عِنْدَمَا يَحْكُمُهُمْ مَلِكٌ ظَالِمٌ! ۲. قَافِلَةُ الزَّوَارِ سَتَنْدَفِعُ إِلَى مَشْهَدِ الْمُقَدَّسَةِ فِي السَّاعَةِ السَّابِعَةِ غَدًا!

۳. لَمَّا نَظَرُوا إِلَى الثَّوْرِ الْأَحْمَرِ نَشَعْرُ بَتَعَبٍ شَدِيدٍ! ۴. مَنْ بَذَرَ بُذُورَ الْخَيْرِ فَحَصَادُهُ يَنْفَعُهُ بِلا شَكٍّ!

۲۱. عَيْن ما لَيْسَ فِيهِ اسم المكان:

۱. « وَ مَاوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ »

۲. فِي طَرِيقَتَنَا نَحْوُ أَصْفَهَانَ تَوَقَّفْنَا سَاعَةً لِأَكْلِ الطَّعَامِ فِي مَطْعَمٍ نَظِيفٍ!

۳. الْغَرِيبُ فِي الْأَمْرِ هُوَ أَنَّ جَمِيعَ الْأَسْمَاكِ الْمُنْتَشِرَةِ عَلَى الْأَرْضِ فِي ظَاهِرَةِ مَطَرِ السَّمَكِ مِنْ نَوْعٍ وَاحِدٍ!

۴. يَبْعُدُ مَرَقْدُ ثَامِنٍ أُمَّتِنَا مَسَافَةً ثَمَانِيَةَ كِيلُومِتْرٍ تَقْرِيبًا عَنِ طَهْرَانَ!

۲۲. عَيْن ما لَيْسَ فِيهِ اسم التفضيل:

۱. « إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ » ۲. فَقِيهٌ وَاحِدٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ!

۳. أَعْلَمُ النَّاسِ مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ! ۴. مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ!

۲۳. عَيْن « خَيْر » لَيْسَ اسم التفضيل:

۱. خَيْرٌ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى إِلَيْكُمْ عُيُوبَكُمْ! ۲. « وَ لَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ »

۳. « فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ » ۴. « بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ »

۲۴. عَيْن ما فِيهِ « اسم التفضيل » أَكْثَرُ:

۱. « وَ مَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَ هُوَ مُحْسِنٌ » ۲. أُمِرُوا بِالْإِعْتِدَالِ فِي أَعْمَالِنَا فَإِنَّ خَيْرَ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا!

۳. إِنَّهُ كَانَ مِنْ أَعْظَمِ عُلَمَاءِ عَصْرِهِ وَ أَشَدَّهُمْ إِهْتِمَامًا بِبَشْرِ الْعِلْمِ! ۴. أَقْرَبُ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ رَحْمَةً وَ أَقَلُّهُمْ غَضَبًا!

۲۵. عَيْن الْخَطَأِ فِي اسْتِخْدَامِ اسم التفضيل:

۱. جَبَلِ دِمَاوَنْدِ أَعْلَى جَبَلٍ فِي إِيرَانَ! ۲. قَالَ: أَنَا أَعْلَمُ بِمَا لَا تَعْلَمُونَ!

۳. فَاطِمَةُ كَبْرَى مِنْ صَدِيقَتِهَا سَنًا! ۴. أَكْمَلَ النَّاسِ إِيمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا!

۲۶. عَيْن كَلِمَةِ « خَيْر » اسم التفضيل :

۱. خَيْرُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَصْدِقَائِكَ! ۲. أُرِيدُ لَكُمْ الْخَيْرَ فِي كُلِّ الْأَوْقَاتِ!

٣. ما رأيتُ إلا خيراً في كلام أبي!
٤. « و الله خيرٌ حافظاً و هو أرحم الراحمين »
٢٧. عَيِّن الصَّحِيحَ عَنْ كَلِمَاتٍ : « مُحَرَّم - مَطَاعِم - خَلَّاق - حُسْنَى ».
١. اسم الفاعل - اسم المكان - اسم المبالغة - اسم التفضيل
٢. اسم المفعول - اسم الفاعل - اسم المفعول - اسم المبالغة
٣. اسم المفعول - اسم المكان - اسم المبالغة - اسم التفضيل
٤. اسم الفاعل - اسم المفعول - اسم التفضيل - اسم المكان
٢٨. عَيِّن ما ليس في العبارة التالية: « قَالَ مُضَيِّعُ أَمْوَالِي لِي فِي الْمَحْكَمَةِ عِنْدَ الْقَاضِي: أُرْسِلْ لَكَ أَكْثَرُ أَمْوَالِكَ! »:
١. اسم الفاعل للمزيد - اسم المكان
٢. اسم الفاعل للمجرد - اسم التفضيل
٣. اسم المفعول للمزيد - اسم الفاعل
٤. اسم التفضيل - اسم المكان
٢٩. عَيِّن الخطأ عن اسم التفضيل:
١. فاطمةُ أَكْبَرُ مِنِّي فَاحْتَرِمُهَا!
٢. بَيْتُ الْإِطْفَالِ الْفُقَرَاءِ إِجْمَلُ مِنَ بَيْتِ الْآخَرِينَ!
٣. السَّيِّدُ الْحُسَيْنِيُّ مِنْ أَفْضَلِ الْمُعَلِّمِينَ!
٤. أُخْتِي صَغْرَى مِنِّي عَمراً. أَلْعَبُ كُلَّ يَوْمٍ مَعَهَا!
٣٠. عَيِّن عبارةً مَاجَاءَ فِيهَا اسم المكان:
١. الكَذِبُ مِفْتَاحُ لِكُلِّ شَرٍّ!
٢. لِأَدْخُلَ مَتَجَرَّ صَدِيقِي وَ أَسَالَ أَسْعَارَ السَّرَاوِيلِ!
٣. السَّائِحُ ذَهَبَ إِلَى أَكْبَرِ الْمَكْتَبَةِ فِي خُوزِسْتَانِ!
٤. الْعُمَالُ يَنْصَرِفُونَ إِلَى الْمَصَانِعِ لِيَعْمَلُوا بِدَقَّةٍ!
٣١. عَيِّن اسم التفضيل ليس خبراً:
١. هَذِهِ الْقِصَّةُ الَّتِي سَمِعْتُهَا مِنْكَ أَنْفَعُ الْقِصَصِ!
٢. أَنْتَ أَقْوَاهُمْ فِي الْجِسْمِ هَلْ تُسَاعِدُنِي يَا أَخِي!
٣. شُهِدَاؤُنَا فِي الْحَرْبِ الْمَفْرُوضَةِ خَيْرُ النَّاسِ إِيمَاناً وَ عَمَلاً!
٤. هَذَا الشَّارِعُ شَارِعٌ أَطْوَلُ مِنْ ذَلِكَ الشَّارِعِ!
٣٢. عَيِّن ما ليس فيه اسم التفضيل:
١. « كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا »
٢. أَحْسِنِ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً دَائِماً!
٣. لِلْبَلْبَلِ خَيْرُ الْأَصْوَاتِ مِنْ بَيْنِ سَائِرِ الطَّيُورِ!
٤. شَرُّ الْأَصْدِقَاءِ مَنْ هُوَ جَاهِلٌ فِي الْأُمُورِ!
٣٣. عَيِّن ما ليس في العبارة: « مَا وَصَلْتُ إِلَى مَمَرٍ بَيْتِنَا رَأَيْتُ وَالِدَيْنِ مُحْزُونَيْنِ عَنْ تَصَادُمِ السَّيَّارَةِ! »:
١. اسم الفاعل / اسم المفعول
٢. اسم المكان / الاسم المثنى
٣. اسم الفاعل / اسم المبالغة
٤. اسم المفعول / اسم المكان
٣٤. عَيِّن اسم التفضيل:
١. أُحِبُّ هَذَا الْفَلَمَ الرَّائِعَ لِأَنَّهُ جَمِيلٌ جِداً!
٢. رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ!
٣. أَعْلِمْتَ أَجَلَ مَنْ مَعْلَمٌ يَبْنِي وَ يُنْسِي أَنْفْساً!
٤. « قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَ الطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ »
٣٥. عَيِّن « الْآخَرِينَ » ليس اسم التفضيل:
١. « وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخَرِينَ »
٢. التَّوَّاضَعُ أَمْرٌ جَمِيلٌ يُمَكِّنُ أَنْ يُؤَثَّرَ فِي الْآخَرِينَ!

۳. أحياناً نَعِيبُ ما في الآخرينَ و فينا نفس الصِّفَاتِ أيضاً! ۴. التَّجَسُّسُ في أمور الآخرين مُحاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَ

۳۶. عَيْنُ الْخَطَا:

۱. بی شک خداوند نسبت به بندگان بسیار توبه پذیر است: إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ عَلَى عِبَادِهِ!
۲. گناهان کبیره از جمله شرک، آمرزیده نمی شوند: لَا تُغْفَرُ كِبَائِرُ الذُّنُوبِ مِنْهَا الشَّرْكُ!
۳. دوست داشتنی ترین بندگان خدا، باتقواترینشان هستند: أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ أَنْقَاهُمْ!
۴. منت گذاشتن بعد از انجام کاری، بد است: الْمَنْ بَعَدَ الْقِيَامِ بِأَمْرِ مِنَ الْأَعْمَالِ السَّيِّئَةِ!

۳۷. « قَدْ يَجْعَلُ اللَّهُ خَيْرًا فِي شَيْءٍ كُنَّا نَكْرَهُهُ فِي بَدَايَةِ الْأَمْرِ!... »:

۱. گاهی خداوند در چیزی که در آغاز کار، آن را ناپسند می شمردیم، خیری قرار می دهد!
۲. بی شک الله در خیری که آن را در ابتدای کار ناپسند می شماریم، خیری قرار داده است!
۳. شاید خداوند در چیزی که در آغاز کار آن را ناپسند شمرده بودیم، خیری قرار داده است!
۴. در ابتدای کار، چیزی را ناپسند می شماریم که شاید خداوند در آن خیری قرار دهد!

۳۸. « مِنْ أَهَمِّ الْمَشْكَلاتِ الَّتِي يُوَاجِهَا الْإِنْسَانُ هِيَ مُشْكَلةُ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ فِي الْمَجْتَمَعِ »:

۱. از مهم ترین مشکلات که انسان با آن روبه رو می شود همان مشکل عدم ارتباط میان مردم است!
۲. بزرگترین مشکل که انسان در جامعه با آن مواجه می شود همان مشکل بی احترامی در میان مردم جامعه است!
۳. از مهم ترین مشکلات که آدمی با آن روبه رو می شود مشکل قطع ارتباط بین مردم جامعه است!
۴. از مهم ترین مشکلاتی که آدمی با آن مواجه می شود همان مشکل قطع ارتباط میان مردم در جامعه است!

۳۹. « قَدْ يَكُونُ بَيْنَ رِجَالِ الْمَصْنَعِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي وَالْآخِرِينَ فِي عَمَلِهِ »:

۱. گاهی بین مردان کارخانه شخصی هست که در کارش از من و بقیه بهتر است!
۲. میان مردان کارگاه کسی باشد که او کارش از من و دیگران بهتر است!
۳. در بین اهالی کارخانه کسی وجود دارد که در کار کردن از من و دیگران بهتر بوده است!
۴. در بین کارگران کارگاه شخصی است که او از ما و دیگران بهتر کار کرده است!

۴۰. أَحَبُّ أَصْدِقَائِي مَنْ هُوَ يَعْمَلُ بوعده وَلَا يَلْمُزُ الْآخِرِينَ أَبَدًا:

۱. از بین دوستانم کسی را دوست دارم که به وعده اش عمل می کند و از دیگران عیب چوبی نمی کند!
۲. دوست داشتنی ترین رفقایم کسانی هستند که به وعده هایشان عمل کرده و هرگز از دیگران عیب نمی گیرند!
۳. محبوب ترین دوستانم کسی است که به وعده اش عمل می کند و هیچ گاه از دیگران عیب جویی نمی کند!
۴. از میان دوستانم کسی را دوست می دارم که به حرفش عمل کرده و هرگز به دیگران لقب های زشت نمی دهند!

۴۱. « مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ تَسَبُّبِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ، أَعْمَالُ قَبِيحَةٌ وَ ذُنُوبٌ نَرْتَكِبُهَا »:

۱. از مهم ترین دلایل قطع ارتباط بین مردم، کارهای زشت و گناهیانی است که مردم مرتکب آنها می شوند!
۲. یکی از مهم ترین عواملی که سبب قطع ارتباط بین مردم می شود، امور زشت و ناپسندی است که مرتکب می شویم!
۳. از مهم ترین عواملی که سبب قطع ارتباط بین مردم می شود، کارهای زشت و گناهیانی است که مرتکب آن می شویم!

۴. مهم ترین علت قطع رابطه میان مردم، کارهای زشت و گناهای است که ما مرتکب آن می شویم!

۴۲. «إِنَّ أَحْسَنَ النَّاسِ مَنْ أَحْسَنَ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْهِ»:

۱. اگر به مردم احسان کنم چون کسی هستم که به آن که به او بدی کرده، نیکی کرده ام!

۲. بی شک، نیکوترین مردم، بهترین آنها نسبت به کسی است که به او بدی کرده است!

۳. اگر به مردم نیکی کنی، چون کسی هستی که در حق کسی که به تو بدی کرده، خوبی کرده ای!

۴. همانا، نیکوترین مردم کسی است که به کسی که به او بدی کرده است، نیکی کند!

۴۳. مِیَز ما لیس فیهِ اسم التفضیل :

۱. أَكثَرُ النَّاسِ إِيمَانًا بِاللَّهِ بَعْدَمَا أَلْقَى الْخَطِيبُ عَلَيْهِمْ كَلَامًا ! ۲. يَزِدَادُ قَلْبِي حُبًّا بِكَ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ أَكْثَرَ فَأَكْثَرُ يَا أَسْتَاذِي !

۳. أَشْقَى النَّاسِ مَنْ يَسَاوِي يَوْمَاهُ وَ لَا يَسْعَى فِي التَّغْيِيرِ ! ۴. خَيْرُكَ لَا يَخْفَى عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ النَّاسِ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ !

۴۴. مِیَز " أَكْثَرُ " مُخْتَلَفًا عَنِ الْبَاقِي:

۱. لَمْ يَدْعُ أَخِي فَوَادًّا إِلَى حَفْلَةٍ تَخْرُجُهُ مِنَ الْجَامِعَةِ أَكْثَرَ أَقْرَبَاءَنَا ۲. لَمَّا رَأَيْتَهَا بَعْدَ فِرَاقٍ طَوِيلٍ شَعَرْتُ بِأَنِّي أَحَبُّهَا أَكْثَرَ مِمَّا كُنْتُ

۳. تَبْدُو الْعُرُوسُ فِي هَذَا الزَّيِّ أَكْثَرَ جَمَالًا وَ يُعْجَبُ الضُّيُوفُ جَمَالِهَا ۴. إِنْ يَعْلَمُ الْإِنْسَانُ قَدْرَ لِحْظَاتِهِ أَكْثَرَ فِي الْإِسْتِفَادَةِ عَنْهَا

۴۵. مِیَز ما فیهِ اسم التفضیل:

۱. أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ وَ أَنْفَعُهُمْ فِي كُلِّ حَالٍ ! ۲. شَرَّ النَّاسِ يَرْجِعُ إِلَى أَنْفُسِهِمْ فَلَاتَكُنْ مِثْلَهُمْ !

۳. لَا أَتَذَكَّرُ طَوْلَ حَيَاتِي أَظْلَمَ مِنْ هَذَا الطَّرِيقِ ! ۴. أَغْلَبَ النَّاسَ عَلَى حَاكِمِهِمُ الْجَائِرُ فِي بِلَادِكُمْ !

۴۶. مِیَز المجموعة التي كُلُّهَا مِنْ أَسْمَاءِ التَّفْضِيلِ:

۱. الْأَوَائِلُ - الْأَفْضَالُ - الْأَصَاغِرُ - الْأَمَّاكِنُ ۲. الْأَكَابِرُ - الْأَرَادِلُ - الْأَعَالِي - الْآخِرُ

۳. الْأَسَاوِرُ - الْأَكْثَرُ - الْأَجُودُ - الْأَبْقَى ۴. الْأَوَّلَى - الْأَغْنَى - الْأَحْمَرُ - الْأَحْمَقُ

۴۷. عَيْنٌ مَا لَيْسَ فِيهِ إِسْمُ التَّفْضِيلِ:

۱. أَلْزَمَ شَيْءٍ أَهْتَمُّ بِهِ فِي الْحَيَاةِ هُوَ الْهُدُوءُ وَ الْإِطْمِئْنَانُ دُونَ أَيِّ قَلْبٍ ! ۲. هَذَا هُوَ التَّلْمِيذُ الْأَوَّلُ فِي الصَّفِّ وَ لَمْ يَنْسَ وَظَائِفَهُ حَتَّى الْآنَ !

۳. أَبِي الْحَنُونُ أَمِيلٌ إِلَيَّ مِنْ أَخِي الْكَبِيرِ وَ أَخِي أَوْجَهَ الْأَوْلَادِ ! ۴. مَا أَحَبَّ هَذَا الطِّفْلَ الدَّيَّ الْأَلْعَابِ الَّتِي لَا تَسْرُهُ وَ لَا تَحُلُو لَهُ !

۴۸. مِیَز ما فیهِ اسم المكان:

۱. إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ الْأَنْبِيَاءَ لِإِهْتِمَامِ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ ! ۲. مَفَاتِحُ الْغَيْبِ عِنْدَ اللَّهِ وَ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ !

۳. لَا تُوجَدُ مَآخِذُ مِهْمَةٍ لِكِتَابَةِ الْمَقَالَةِ عِنْدِي ! ۴. إِنَّ فِي هَذَا الْعَمَلِ مَنَافِعَ كَثِيرَةً لَجَمِيعِ النَّاسِ !

